

Debatindlæg 11.02.2018 kl. 06:15

De er helt gasblå i ansigterne af at tage sig sammen

AF Lisa Tikkanen Pagh, sognepræst Christianskirken, Lyngby

Elever, der går til konfirmationsforberedelse, kan ikke få luft – de trænger sådan til at tage det roligt.

Jeg er præst, og for tiden har jeg en flok skønne unge mennesker, som går i 8. klasse, der kommer til konfirmationsforberedelse hos mig en gang om ugen. Jeg spurgte dem forleden, hvad de gerne ville have mere af i deres liv, og de svarede:

»Tid, der er min egen.«

»Tid til at stoppe op og få mig selv med.«

»Jeg vil gerne have mere ro.«

»Jeg savner at have fritid, tid til mine venner, min familie.«

De går i skole hver dag til 15.20. »Det er forfærdeligt,« siger en af pigerne til mig. Oven i skoledagen er der afleveringer og forberedelse, og hun har det, som om hver time af hendes dag er båndlagt. Hvordan skal hun få tid til at være ung, se sine venner, være sammen med sin familie og ja, få tid til at få sig selv med? De er så hårdt spændt for, at de ikke engang har overskud til at lave et anstændigt ungdomsoprør.

[cit1]

Det er kun blevet værre i de seks år, jeg har været præst. Hvert år oplever jeg unge mennesker, der ikke er i stand til at gå i skole. Som bliver sygemeldt i kortere eller længere perioder med stress, angst, depressioner og andet fra den skuffe.

Konstant bliver de målt, vejjet, testet og vurderet. Ikke kun fra skolens side, der jo bare gør, hvad den skal for at leve op til lovgivningen, men også fra det omkringliggende samfund.

Der skal ikke meget til, før bægeret er fyldt. Det kan være sygdom i familien, eksistentielle kriser, skilsmisser eller andet, der gør, at de ikke kan følge med. Der er ikke plads til at falde og snuble, stoppe op og trække vejret. Så inden de får set sig om, skubber de et bjerg af ufærdige afleveringer, skyld og skam foran sig – så stort, at det ender med at vælte dem omkuld.

I vores jagt på succes og evig vækst har vi skabt et samfund, hvor der ikke er plads til at fejle, ændre retning eller ombestemme sig. Allerede fra 6. klasse skal de vælge retning i skolen, begynde at specialisere sig.

Mennesket har kun værdi, når det står oprejst og præsterer. Vi skal være robuste og omstillingsparate, positive, udadvendte og imødekommende. Oven i det skal vi være smukke, slanke og sunde.

De unge mærker tydeligt den forventning, og de overpræsterer. De stræber efter at være nummer 1, om ikke kun i skolen, så når de dyrker sport, sang, dans eller noget helt fjerde. Det er høje krav at stille til sig selv, når man kun er 14 år, at man skal være god til noget for overhovedet at være noget.

De skriver lange motiverede ansøgninger for at komme ind på det rigtige gymnasium, og det er næsten lykkedes at få dem til at tro, at hele deres fremtids lykke afhænger af, hvilken karakter de får i 9. klasses afgangseksamen. [Kæresten, klik og karakterer: Unge skal præstere på alle arenaer](#)

Det er ikke længere nok at være ordinær eller bare almindelig. Det er ikke længere nok bare at være til. Vi skal handle, og det skal gå hurtigt. Den bagvedliggende fortælling om mennesket er, at så længe vi kæmper, så kan vi alt, og alle muligheder ligger åbne for os.

Det betyder også, at går det ikke godt, er det vores egen skyld. Så må det være, fordi vi har sjuksket, spist forkert, ikke anstrengt os nok, truffet dårlige valg, eller at vi slet og ret er mislykkede mennesker. Men det er ikke sandt. Vi kan ikke alt. Og da slet ikke som 14-årige. Det betyder ikke, at vi har fejlet, det betyder bare, at vi er mennesker.

Det er meget let at affærdige de unges udsagn som forkælede. De har alle muligheder. Gratis uddannelse, mad på bordet og luksusting til rådighed, som var usædvanlige for bare en generation siden. Hvorfor piber de? De kan bare lægge deres dyre iPhones fra sig og gå ud i skoven, som jeg gjorde, da jeg var barn.

Og ja, det kunne de. Men det vil kræve et oprør fra neden. Et overskud til at sige *stop*. Jeg *vil* ikke mere, jeg *kan* ikke mere. Det vil kræve, at de står af præstations- og forbrugsræset. Også selv om det vil betyde, at naboen overhaler dem – de går bag af dansen med det sidste nye.

Det er et heftigt ansvar at lægge på de unge – at de skal tage den kamp. De gør, som vi forventer. De gør, som vi gør, ikke som vi siger. De oplever, at samfundets forventning til dem er, at de skal tage sig sammen.

Lige nu oplever jeg en flok 8.-klasser, som er helt gasblå i ansigterne af at tage sig sammen, og som ikke kan få luft. Det kan vi ikke være bekendt. Måske var det på tide, at vi voksne gik forrest og viste dem en anden vej. [Folketingspolitiker Jacob Mark: Tag et sabbatår eller to eller tre](#)

Jeg møder et udsnit af de unge. Jeg følger dem en kort periode af deres liv, hvor de for alvor er ved at finde ud af, hvem de er. De er i fuld gang med at lægge fra land fra deres forældre og finde deres egen vej. Det er formative år, og de er pressede. Det bedste, jeg kan give dem, er et præstationsfrit rum, hvor de hører, at de altid er elsket, og at et menneskes værdi ikke er afhængig af, hvad mennesket gør, men ukrænkeligt i det, det er.

Jeg tror, at vi alle kan have brug for at stoppe op og få os selv med. Stoppe op og se på vores medmennesker og os selv med kærlighed og tilgivelse uden skelen til, hvor duelige eller uduelige vi er. Sætte tempoet ned. Erkende, at vi ikke skal kunne alt, nå alt, have alt, og at vores magt som mennesker er begrænset. Og at det er helt o.k.

Vi er gode nok, også selv om vi får middelmådige karakterer og bøvler med livet.

[Tool Debat nyhedsbrev](#)